Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 28 oktober 2025
Voorstel: 2025-069

Zaaknummer: 1894/2025/3230888
Documentnummer: 1894/2025/3231545
Datum collegebesluit: 9 september 2025

Onderwerp
Ontwerpbesluit wijziging GR en Bedrijfsplan robuuste Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML)

Openbaarheid
Alle stukken zijn openbaar

Voorstel
1. Geen zienswijze in te dienen ten aanzien van het concept-bedrijfsplan voor de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg.
2. Geen zienswijze in te dienen ten aanzien van het ontwerpbesluit van het college over de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord.

Inleiding
Het Algemeen Bestuur (AB) van de RUD LN heeft op 17 oktober 2024 opdracht gegeven om voor 1 juli 2025 een bedrijfsplan op hoofdlijnen op te stellen om de huidige netwerkorganisatie om te vormen naar een robuuste omgevingsdienst. Op 26 juni jl. heeft het AB ingestemd met het concept-bedrijfsplan. Het bedrijfsplan op hoofdlijnen vormt de basis voor de inrichting van de nieuwe Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (vanaf hier: ODNML). Met als resultaat dat die vanaf 1 april 2026 voldoet aan de zes landelijke robuustheidscriteria. De transformatie naar de ODNML per 1 april 2026 vereist een wijziging van de huidige gemeenschappelijke regeling (vanaf hier: GR) RUD LN. Het is van belang om de GR gelijktijdig met het bedrijfsplan in procedure te brengen. Binnen de huidige GR is sprake van een gastorganisatie (gemeente Roermond). Dat verandert in de nieuwe ODNML. Ook worden in de GR het uniform takenpakket dat door de deelnemers wordt ingebracht en de financieringssystematiek vastgelegd.

Beoogd effect
- Het opzetten van een robuuste omgevingsdienst voor de regio Noord- en Midden Limburg die voldoet aan de landelijke vastgestelde robuustheidscriteria, kwaliteitscriteria VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) en daarmee de actuele en toekomstige uitdagingen op gebied van milieutaken aankan.
- De leden van de Raad, (conform de Wet op de Gemeenschappelijke regelingen en de huidige gemeenschappelijke regeling van de RUDLN,) in de gelegenheid stellen hun zienswijze over de ontwerp Gemeenschappelijke Regeling en het bedrijfsplan 2026 kenbaar te maken.

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende doelstellingen uit de kaderstelling Ruimte, op het programma 1.1 Vitale leefomgeving:
- Programmadoel 1: Versterking van de ruimtelijke kwaliteit is het uitgangspunt, met extra aandacht voor natuurinclusiviteit.
- Programmadoel 2: Bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving zijn vitale gemeenschappen een belangrijk uitgangspunt.
- Programmadoel 4: De fysieke leefomgeving draagt bij aan een gezond leven en is klimaatadaptief en klimaatbestendig.
- Programmadoel 5: Peel en Maas is energieneutraal in 2050.

Argumenten

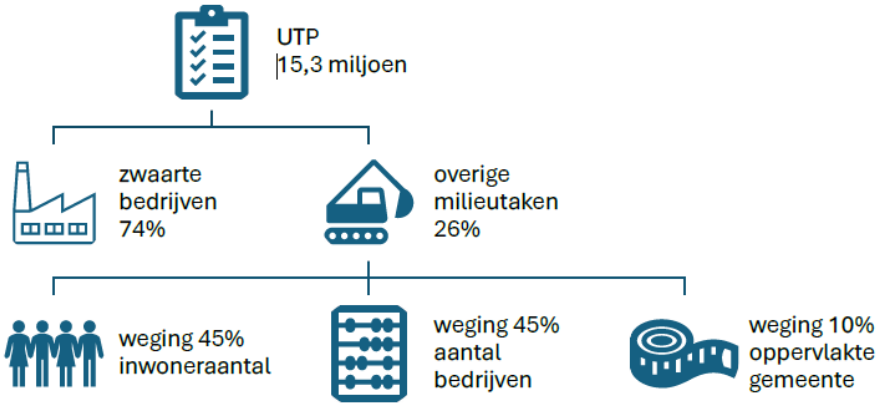
1.1 *De ODNML is een robuuste omgevingsdienst.*
Het doel van de ODNML is om specialistisch, effectiever en slagvaardig (complexe) milieutaken uit te voeren. Daarnaast speelt de dienst een actieve rol in het aanpakken van nieuwe maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en het bevorderen van een gezonde leefomgeving. Met de huidige netwerkorganisatie zijn we niet robuust genoeg. In het InterBestuurlijkProgramma VTH zijn criteria voor robuustheid vastgesteld. Robuustheidscriteria zijn landelijke afspraken die beogen dat omgevingsdiensten genoeg capaciteit en kwaliteit hebben om haar takenpakket goed uit te voeren. Er zijn in totaal 6 criteria die markeren waaraan een omgevingsdienst moet voldoen. Deze criteria helpen omgevingsdiensten beter om te gaan met de steeds complexer wordende milieutaken en zorgen voor een uniforme standaard in werkkracht. Een belangrijk criterium is een minimale werkcapaciteit van 114 fte voor de uitvoering van het regionale programma, corresponderend met een minimale omzet van € 16,5 miljoen (prijspeil 2023). De overige criteria zijn:
- werken volgens de kwaliteitscriteria voor VTH
- inzetten op innovatie met daarbij een innovatieagenda en bijpassend budget
- een financiële buffer hebben
- informatie gestuurd werken
- aansluiten bij de identiteit van hun werkgebied

Door uitvoering te geven aan het bedrijfsplan creëert onze regio een omgevingsdienst die voldoet aan bovenstaande criteria. Bijkomend effect is dat ook de op dit moment onderbelichte taken zoals ketentoezicht en strafrechtelijke handhaving structureel en kwalitatief aandacht en uitvoering krijgen.

1.2 *Een Uniform milieuTakenPakket voor heel de regio.*
Voorgesteld wordt om centraal de milieu uitvoeringstaken te organiseren. ODNML verricht géén VTH-taken op het gebied van bouwen, ruimtelijke ordening en bijzondere wetgeving. Ook gaat de nieuwe ODNML niet over het (strategisch) beleid. ODNML adviseert de deelnemers wel vanuit uitvoeringskennis- en praktijk over beleidsaangelegenheden. Ook adviseert ODNML de deelnemers op milieugebied voor ruimtelijke vraagstukken (bopa/omgevingsplan). Vanzelfsprekend geeft het uitvoering aan de wettelijke basistaken op het gebied van milieu zoals milieu-vergunningverlening en milieu-toezicht.

1.3. *Het bedrijfsplan met inrichtingsadvies voor de nieuwe organisatie is een gedragen plan dat via een geregisseerd bottom-up proces met stakeholders is opgesteld.*
Het bedrijfsplan met inrichtingsadvies voor de nieuwe organisatie is een gedragen plan dat via een geregisseerd bottom-up proces met stakeholders is opgesteld. In de afgelopen maanden zijn veel stakeholders bij het opstellen van het bedrijfsplan betrokken: ons Dagelijks Bestuur (DB) en het AB, de 15 secretarissen en de 16 lijnmanagers, de medewerkers die in dienst zijn bij de RUD-LN en in dienst van de gemeente Peel en Maas en de toekomstige medewerkers. Er is gewerkt met 5 werkgroepen: taken, HRM, bedrijfsvoering, financiën en juridisch. In alle werkgroepen waren ook medewerkers van de gemeente Peel en Maas vertegenwoordigd, waarmee hun betrokkenheid bij het proces is geborgd. Waarbij in de werkgroep financiën van alle deelnemers financiële adviseurs betrokken zijn.

1.4. *Kostenverdeelsleutel sluit beter aan bij de werkelijke inzet voor de deelnemers.*
Waar bij de huidige RUDLN en GR het inwoneraantal de basis vormt voor de financiële verdeelsleutel, is ervoor gekozen een verdeelsleutel te hanteren die beter aansluit bij de daadwerkelijke inzet voor de deelnemers. In onderstaand schema is dat weergegeven. De kostenverdeelsleutel wordt opgebouwd uit meerdere objectieve criteria die een relatie hebben met de te leveren diensten voor elke deelnemer. De zwaarte van de bedrijven en het aantal bedrijven van een deelnemer zijn sterk bepalende criteria. Het minst bepalende criterium is de oppervlakte van de gemeente. Het criterium voor de huidige kostenverdeelsleutel, het inwoneraantal, bepaalt maar beperkt de te leveren dienstverlening.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft aangegeven dat alle omgevingsdiensten voor 1 april 2026 moeten voldoen aan de robuustheidscriteria. Parallel loopt er een traject om de robuustheidscriteria vast te leggen in wetgeving om zodoende te kunnen ingrijpen bij omgevingsdiensten die niet voldoen aan de criteria. Door uitvoering te geven aan het bedrijfsplan behouden we de regionale regie op de doorontwikkeling van onze eigen omgevingsdienst.

2.1 *De huidige gemeenschappelijke regeling dient aangepast te worden aan de nieuwe organisatie*

Door de wijziging van de organisatiestructuur, het uniform takenpakket en de financieringsstructuur dient ook de gemeenschappelijke regeling aangepast te worden. De belangrijkste wijzigingen betreft de volgende artikelen.

Artikel 3: Uniform regionaal takenpakket.
Dit artikel legt het takenpakket van de ODNML vast.

In verband met het opheffen van de netwerkorganisatie vervalt artikel 6. Daarin werd geregeld hoe medewerkers van de deelnemende gemeenten worden in gezet op het takenpakket van de RUD Limburg Noord. En dat de deelnemers voor taken buiten het basistakenpakket dienstverleningsovereenkomsten sluiten.
Ook is er geen noodzaak meer voor een uitvoeringseenheid voor taken van de provincie (artikel 3a) en voor een gastorganisatie (artikel 29).

Artikel 17: Adviesraad
Het instellen van een adviesraad die bestaat uit gemeentesecretarissen is vervangen door het in algemene zin samenstellen van advies- en bestuurscommissies.

Artikel 24: Bijdrage van deelnemers
De verdeelsleutel voor de financiële bijdrage aan de kosten komt in de GR vast te liggen. De huidige verdeelsleutel is het aantal inwoners. De nieuwe verdeelsleutel is opgebouwd uit de omvang van het takenpakket, de oppervlakte, het aantal bedrijven en het aantal inwoners.

Daarnaast wijzigt de gemeenschappelijke regeling op enkele plaatsen als gevolg van cosmetische verbeteringen en omnummering van artikelen.

Kanttekeningen

3.1 *Inbreng van de provinciale taken.*
De provincie Limburg heeft een wettelijke verplichting om de taken in te brengen. De provincie heeft aangegeven te overwegen de taken, medewerkers en middelen in te brengen nadat de ODNML een adequaat uitvoeringsniveau heeft bereikt waarmee de provinciale taken op een verantwoord niveau kunnen worden uitgevoerd. De provincie draagt wel financieel bij aan de ODNML op het gebied van de bedrijfsvoering.

3.2 *Dienstverlening onder druk*
Het vormen van een nieuwe organisatie zal gepaard gaan met uitdagingen. Een belangrijke uitdaging zal zijn voldoende gekwalificeerd personeel te vinden. Naast de huidige medewerkers die actief zijn in de regio bij de deelnemers, zal er extra personeel geworven moeten worden. Dat geldt voor de milieuspecialisten in de uitvoering, maar ook in bedrijfsvoeringsfuncties zal de organisatie opgebouwd moeten worden met nieuw te werven medewerkers. Er zal worden ingezet op het zoeken en opleiden van nieuwe medewerkers. Dit heeft tijd nodig en vraagt inzet van medewerkers. We realiseren ons dat dit bouwproces ook onze dienstverlening zowel kwantitatief als kwalitatief raakt. In het bedrijfsplan is nadrukkelijk aangegeven dat ODNML tot 2030 nodig heeft om de totale dienstverlening en organisatie op het gewenste niveau te brengen. Neemt niet weg dat men alles in het werk wil zetten om een minimale dienstverlening op peil te houden en hierover transparant te rapporteren naar haar deelnemers.

Financiën

Het conceptbedrijfsplan van de Omgevingsdienst leidt tot een substantieel hogere begroting en grotere bijdrage van onze gemeente aan de ODNML. Daarnaast is een implementatiebudget nodig om te komen tot een goede start van de nieuwe omgevingsdienst.
Verder leidt de nieuwe verdeelsleutel voor Peel en Maas een relatief groter aandeel in de totale kosten. Bij toetreding tot de omgevingsdienst zullen een aantal medewerkers (zeer waarschijnlijk 8 fte) van Peel en Maas overstappen naar de nieuwe organisatie. Dit komt neer op ca. € 1.000.000. Overheadkosten zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat de verwachting is dat deze niet of slechts beperkt bespaard kunnen worden bij een overstap naar de ODNML.
Uit het bedrijfsplan en de nieuwe verdeelsleutel volgt een (voorlopige) bijdrage in 2030 van Peel en Maas jaarlijks ca. € 3.000.000. Dit betekent in 2030 een netto extra bijdrage van ca. € 2.000.000. In het bedrijfsplan wordt verwacht dat de begroting bij de start van ODNML niet volledig uitgeput kan worden vanwege de groei die de ODNML moet doormaken. Er wordt verwacht dat dit groeit van 80% in 2026 naar 100% in 2030. Daarnaast gaat de begroting van de ODNML lopen vanaf april 2026 waardoor hier slechts 75% van de jaarbegroting gerealiseerd zal worden. In de Kadernota 2026 van Peel en Maas is met deze financiële ontwikkelingen rekening gehouden door extra budgetten op te nemen vanaf 2026, rekening houdende met de verwachte ingroei. In de conceptbegroting 2026 van Peel en Maas zijn de financiële consequenties overgenomen.

Juridische afwegingen

De Tweede Kamer wil het VTH-stelsel versterken en via een proces komen tot robuuste omgevingsdiensten. Op 1 april 2026 moeten alle 28 omgevingsdiensten in Nederland voldoen aan de landelijke criteria van het interbestuurlijke programma Versterking Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (IBP-VTH). Het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling en het vaststellen van het bedrijfsplan draagt bij aan het vereiste om per 1 april 2026 te voldoen aan de landelijke criteria voor de vorming van een robuuste omgevingsdienst.

Communicatie

Er is geen aanvullende communicatie nodig.

Planning
Het raadsvoorstel wordt behandeld in de raadsvergadering van 28 oktober 2025.
De besluiten met betrekking tot de zienswijzen worden verstuurd aan het Dagelijks Bestuur van de RUD LN. De ontvangen zienswijzen worden in de vergadering van het Dagelijkse Bestuur beoordeeld en aangeboden voor de vergadering van het Algemeen Bestuur van de RUD LN van 18 december 2025 waarbij er een besluit wordt genomen over het bedrijfsplan. De gemeenschappelijke regeling wordt na besluitvorming over de ingediende zienswijzen in een tweede ronde aan de deelnemers voorgelegd voor instemming.
Definitieve besluitvorming over de gemeenschappelijk regeling zal in het eerste kwartaal van 2026 plaatsvinden.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Peel en Maas,

de gemeentesecretaris/directeur,	de burgemeester
K.H. Werps-Aerts	B.C.M. Vostermans

Behandelend portefeuillehouder: Rob Wanten

Bijlage(n):
1. Gemeenschappelijk Regeling (GR) Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord
2. Ontwerpbesluit wijziging GR RUD
3. Bedrijfsplan op hoofdlijnen - Robuuste Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML)
4. Brief aan RUD Limburg Noord

Ter inzage: -